

Вх. № 220-1512/24.08.2026

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“

обявен от Икономически университет – Варна

1. Обща информация

- **Изготвил становището:** проф. д-р Танка Василева Милкова, преподавател в катедра „Статистика и приложна математика“ при Икономически университет – Варна, професор по Професионално направление 3.8. Икономика.
- **Основание за изготвяне на становището:** становището е изготвено въз основа на заповед на Ректора на Икономически университет – Варна № РД 06-125 / 02.07.2026 г. за състав на Научно жури по конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“ и решение на Научното жури, взето на първо заседание на 17.07.2026 г.

2. Информация за конкурса

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“ е обявен за нуждите на катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ от Стопански факултет при Икономически университет – Варна и е оповестен в ДВ бр. 44 / 14.05.2026 г.

3. Кандидат по конкурса

Единствен кандидат в конкурса е гл. ас. д-р Юлия Николаевна Христова, преподавател в катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ при Икономически университет – Варна от 2011 г.

Кандидатът в конкурса изпълнява минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 3.8. „Икономика“ и значително надвишава допълнителните количествени изисквания на Икономически университет – Варна. Отговаря на изискванията в чл. 101 от Правилника за развитие на академичния състав на университета.

4. Данни за кандидата

Юлия Христова е придобила степени „Бакалавър“ (специалност „Икономика на търговията“), „Магистър“ (специалност „Търговски бизнес“) и „Доктор“ по Икономика

и управление (търговия) в Икономически университет – Варна. Професионалното й развитие започва през 2010 г. като хоноруван преподавател и докторант в катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ (тогава „Икономика и управление на търговията“). От 2011 г. заема академичната длъжност асистент, а от 2015 г. е главен асистент в катедрата. През периода 2017 г. – 2019 г. Юлия Христова е била сътрудник в Центъра за качество на обучението при Икономически университет – Варна.

Научните интереси на гл. ас. д-р Юлия Христова са свързани с конкурентоспособността и устойчивото развитие на търговския бизнес, трансформацията на търговията в условията на дигитализация и омниканални бизнес модели, пазарите на автомобили и конкурентна среда в автомобилния сектор, рекомерсиализацията и кръгова икономика в търговията, потребителското поведение и устойчивото потребление, управлението и развитието на търговските предприятия. Те съответстват напълно на научната специалност на конкурса и ясно проличават в представените публикации.

От представените за участие в конкурса документи проличава, че гл. ас. д-р Юлия Христова участва много активно в образователните, научните и административните дейности в Икономически университет – Варна.

5. Описание на научните трудове

За участието си в конкурса гл. ас. д-р Юлия Христова представя следните публикации:

- основен хабилитационен труд (самостоятелна монография) със заглавие „Рекомерсиализацията в контекста на кръговата икономика“. Монографията е публикувана в специализирано научно издание – монографична библиотека „Проф. Цани Калянджиев“ към издателство „Наука и икономика“ при Икономически университет – Варна. Рецензирана е от две хабилитирани лица, обсъждана е на заседание на първично звено. Темата на монографичния труд е актуална и значима за съвременната икономика, изследването е на необходимото високо научно ниво, могат да се изведат оригинални приноси моменти и считам, че напълно съответства на научната специалност на конкурса;
- една самостоятелна монография на тема „Конкурентоспособност на предприятията за търговия с нови автомобили в България“ на база защитен дисертационен труд;
- две участия в колективни монографии;
- четири студии, от които три самостоятелни и една в съавторство;

- четири статии, от които три самостоятелни и една в съавторство;
- девет доклада, от които шест самостоятелни и три в съавторство.

Четири от публикациите са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science.

Научните трудове на гл. ас. д-р Юлия Христова са посветени на актуални икономически проблеми, които напълно съответстват на научната специалност на конкурса. Написани са на висок научен стил, структурирани са логично, постигнати са поставените цели на изследванията. Публикациите са изградени на базата на утвърдени научни методики, а където е необходимо са предложени автори такива. Предложени са задълбочени икономически анализи и изводи.

Считам, че научните разработки на кандидата в конкурса могат да бъдат оценени много високо не само в количествено, но и в качествено отношение.

6. Идентифициране на приносите

В публикациите на гл. ас. д-р Юлия Христова се идентифицират съществени оригинални приносни моменти. Приемам и потвърждавам изцяло представените от нея приноси, обособени в два групи – теоретико-методологически и научно-приложни приноси. Всички те са насочени към актуални икономически проблеми и изцяло съответстват на научната специалност на конкурса. В най-общ вид те са свързани с: обогатяване на концепциите за конкурентоспособност в условия на дигитализация и трансформираща се конкурентна среда; разширяване на концепцията за рекомерсиализацията като инструмент на кръговата икономика; извеждане на авторова методология за изследване на вторичния стоков пазар и потребителските нагласи към устойчивата търговия; извършване на емпирични изследвания на българския пазар на автомобили и животозастрахователни услуги с цел извеждане на конкретни насоки и инструменти за генериране на конкурентни предимства; изследване на някои възможности за удължаване на жизнения цикъл на продуктите и формиране на устойчиви модели на потребление.

Гл. ас. д-р Юлия Христова представя справка и доказателства за 22 установени цитирания, като 19 от тях са в публикации в базите данни Scopus / Web of Science, което е свидетелство за наличието на интерес към нейните научни трудове от страна на други изследователи. Към момента има h-index 3 в Google Scholar и h-index 1 в Scopus.

7. Участие в научни проекти и научни форуми

Въз основа на представените от гл. ас. д-р Юлия Христова справки, може да се твърди, че тя има активна и разнообразна проектна дейност. Отчетени са участия в пет научно-приложни проекта. Всички те са на теми, които пряко съответстват на научната специалност на конкурса за заемане на академична длъжност „Доцент“.

За активното участие на гл. ас. д-р Юлия Христова в научни форуми свидетелстват представените научните публикации в частта доклади.

Предвид казаното, оценявам много високо проектната дейност на кандидата в конкурса.

8. Преподавателска работа

Гл. ас. д-р Юлия Христова има над 15 годишен преподавателски опит и е провеждала занятия по над 10 различни учебни дисциплини в бакалавърска и магистърска степен. Участвала е в разработването на много от учебните програми на дисциплините. Провела е научно ръководство за разработване на дипломни работи на 22 студенти и е написала 20 рецензии. Подпомагала е работата на студенти по подготовката и участието в ежегодна студентска научна конференция организирана от катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“. Регулярно е организирала за студентите срещи и публични лекции с представители на практиката.

Гл. ас. д-р Юлия Христова е съавтор в един учебник и две учебни помагала, които са свързани с научната специалност на конкурса и могат също да се считат за принос на кандидата по отношение на обогатяване на съдържанието на учената литература.

Общото ми впечатление е, че гл. ас. д-р Юлия Христова работи много активно и отдадено по отношение на изпълнение на преподавателските си ангажименти.

Освен това тя отделя внимание и на повишаване на собствените си компетенции и квалификация, доказателство за което са отчетените участия в различни специализации и обучения.

9. Плагиатство

Не съм установила плагиатство в научните трудове на гл. ас. д-р Юлия Христова. Позоваванията на чужди научни трудове са коректни и считам, че публикациите са нейно собствено дело.

10. Въпроси и критични бележки

Нямам въпроси и критични бележки към кандидата. Надявам се, че ще продължи да задълбочава научноизследователската си работа в областта на научните си интереси.

11. Заключение

Запознаването ми с предоставените документи от гл. ас. д-р Юлия Христова са основания да твърдя, че тя има всички необходими постижения в научната, учебната и административната работа на университета, които са необходими за заемане на академичната длъжност „Доцент“.

На база констатираното изпълнение на Минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „Доцент“ и допълнителните количествени изисквания за заемане на тази длъжност в Икономически университет – Варна, заявявам своето положително становище и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват ЗА заемане на академична длъжност „Доцент“ от кандидата в конкурса гл. ас. д-р Юлия Николаевна Христова.

24.08.2026 г.
гр. Варна

Изготвил становището:
/проф. д-р Танка Милкова/

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

СТАНОВИЩЕ

Вх. № РД 20-15101 24.08.2026

От: доц. д-р Виолета Борисова Гълъбова,
катедра „Икономика на търговията“, УНСС
професионално направление 3.8 „Икономика“,
Научна специалност „Икономика и управление“ (Търговия)

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“, обявен в Държавен вестник ДВ, бр. 44/14.05.2026 г. от Икономически Университет – Варна.

Становището е изготвено в съответствие с изискванията на чл. 4, ал. 8 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл. 107, ал. 2 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет Варна във връзка с решение на научното жури, назначено със заповед № РД 06-125/02.07.2026 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“.

1. Информация за конкурса

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ е обявен в област на висшето образование 3 „Социални, стопански и правни науки“, Професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“ за нуждите на Стопански факултет на ИУ – Варна, катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“. Конкурсът е обявен в ДВ бр. 44/14.05.2026 г.

2. Кандидат по конкурса

За участие в конкурса документи е подал един кандидат: гл. ас. д-р Юлия Николаевна Христова от катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“, ИУ – Варна. Представените от кандидата документи и материали са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, правилника за неговото приложение и правилника за развитие на академичния състав на ИУ – Варна.

Гл. ас. д-р Юлия Христова изпълнява минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионалното направление на обявения конкурс. Справката – декларация по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ удостоверява 467,5 точки при 400 изискуеми. Кандидатът изпълнява и допълнителните количествени изисквания на ИУ- Варна. Съгласно предоставената справка – декларация за количествени изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в ИУ – Варна на

основание чл. 26, ал. 5 на ЗРАСРБ за конкурси обявени след 01.01.2026г. при изискуеми 190 точки, кандидатът отчита многократно повече - 587,5 точки. Кандидатът отговаря и на изискванията в чл. 101 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна.

3. Данни за кандидата

Гл. ас. д-р Юлия Христова е бакалавър по икономика, специалност „Икономика на търговията“ и магистър по икономика, специалност „Търговски бизнес“ към катедра „ИУГ“, ИУ-Варна. През 2014 година защитава докторска дисертация и е доктор по научната специалност „Икономика и управление“ (Търговия).

От 2010 г. развива последователна академична кариера в областта на икономиката и управлението на търговията, като от 2015 г. заема академичната длъжност „гл. асистент“ в катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“. В творческата автобиография са отчетени 31 научни и научноприложни публикации, включително монографии, студии, статии, доклади, учебници и учебни помагала.

4. Описание на научните трудове

Предоставената справка за научните публикации показва общо 31 публикации (тук включително публикации, свързани с дисертационния труд) с общ обем от 1159 страници. В конкурса за доцент са посочени 24 научни труда с общ обем 1051 страници. От 24-те труда за конкурса 14 са самостоятелни, а 10 са в съавторство.

Научните трудове за конкурса са разпределени както следва: една самостоятелна монография, 3 броя монографични книги или глави от книги (една е самостоятелна и две в съавторство), 4 студии (три от тях самостоятелни и една в съавторство), 4 научни статии (три самостоятелни и една в съавторство), 9 научни доклада (6 самостоятелни и три в съавторство) 3 учебника и учебни помагала в съавторство.

Посочената количествена характеристика на публикациите показва значителен научен продукт на кандидата в конкурса, както и последователност в научните изследвания.

В съдържателен аспект научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Юлия Христова е насочена към конкурентоспособността и устойчивото развитие на търговския бизнес, дигиталната трансформация и омниканалните бизнес модели, потребителското поведение и устойчивото потребление, рекомерсиализацията и кръговата икономика, както и развитието и управлението на търговските предприятия. Текстът в научните трудове е академично коректен и съобразен със съвременната търговска терминология. Особено ценно е обвързването на теоретичните постановки и модели с емпирични изследвания за изсветляване на специфични проблеми на търговския бизнес. Значимо доказателство за високо научно равнище на осъществените изследвания е и наличието на публикации в издания, реферирани и индексирани в международни научни бази данни. Гл. ас. д-р Юлия Христова има общо 4 публикации в

Scopus и/или Web of Science и 13 в издания, включени в Националния референтен списък на НАЦИД.

Най-значимо място в представената научна продукция заема хабилитационният труд „Рекомерсиализацията в контекста на кръговата икономика“. Това е самостоятелно изследване, посветено на актуално направление в търговския бизнес с нарастващо значение за обществото и специфично за потребителите, както от гл. т. на техните очаквания за задоволяване на потребностите, така и от гл.т. на социално отговорно потребление. Монографията се характеризира със значим литературен обзор по темата, предлага концептуален модел за изследване на детерминантите на намерението за покупка на вторичния пазар, съдържа емпирични изследвания, с което значително развива в методологично отношение търговската наука в обхвата на вторичния пазар. Монографията е обсъждана в катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ на ИУ – Варна, рецензирана е от две хабилитирани лица и е публикувана в специализирано научно издателство - УИ „Наука и икономика“ на ИУ - Варна.

Научните публикации, представени от гл. ас. д-р Юлия Христова напълно отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ (ППЗРАСРБ), както и на чл. 101, т. 3 и чл. 112, ал. 2 от Правилника за развитие на академичния състав на Икономически университет - Варна. Те оформят профил на научен изследовател с фокус върху проблемите на конкурентоспособността и устойчивостта на съвременния търговски бизнес.

5. Идентифициране на приносите

Представените материали дават основание да се обобщят приноси в следните основни направления:

Първо направление: Кръгова икономика и рекомерсиализация: обособяват се приноси по отношение на:

1. Развитие на концепцията за кръгова икономика с извеждане на рекомерсиализацията като значима детерминанта и двигател в осъществяването на концепцията;
2. Изследване на факторните влияния при генериране намерението за покупка на стоки втора употреба и извеждане на концептуален модел за изследване на детерминантите на намерението за покупка на вторичния пазар;
3. Разработване на инструментариум за изследване на вторичния стоков пазар.

Второ направление: Конкурентоспособност в търговията: обособяват се приноси по отношение на:

4. Синтез на теоретичните и методологични постановки на конкурентоспособността в търговията, обогатяване на теорията чрез отчитане на дигитализацията като фактор за обвързване на конкурентоспособността с устойчивото развитие на търговията;
5. Изследване конкурентоспособността на специфичните пазари на нови

автомобили и животозастрахователни продукти и възможностите за генериране на конкурентни предимства;

Трето направление: Дигитализация в търговията;

6. Изследване на влиянието на дигиталните технологии върху конкурентната структура на търговията на дребно, електронната търговия и конкурентната среда.

Гл.ас.д-р Юлия Христова е представила доказателства за общо 22 цитирания на нейни трудове. Справката за откритите цитирания представя значима международна разпознаваемост и отзвук от научните публикации, доказателство за което е, че преобладаващата част (19 на брой) от цитиранията са в реферирани и индексирани международни научни бази данни.

6. Участие в научни проекти и научни форуми

Посочени са пет научноизследователски проекта, обхващащи периода 2011–2023 г. Резултатите от проектите включват емпирични изследвания, анализ на конкурентната среда, изследване на социалните и икономическите ефекти от дигитализацията по региони, проучване на потребителски нагласи. Тези резултати показват, че гл. ас. д-р Юлия Христова притежава качества на изследовател и способности за работа по приложни научни проблеми с практическа значимост за търговския сектор.

Гл. ас. д-р Юлия Христова отчита активна организационна и експертна работа в академичната среда – участие в работни групи за акредитация, самооценка и управление на качеството, както и членство във факултетни и университетски структури.

7. Преподавателска работа

За учебните 2021/2022 и 2025/2026 години гл. ас. д-р Юлия Христова осъществява общо 699 часа аудиторна заетост в бакалавърска степен на обучение и 48 часа в магистърска степен на обучение. Преподаваните дисциплини са от учебния план на катедра „Икономика на търговията и услугите“ като са свързани с различни аспекти на търговската наука и по конкретно: Финансов мениджмънт в търговията, Инвестиционен и финансов мениджмънт, Управление на продажбите, Управление на продажбите и реклама, Търговски мениджмънт, Търговия с услуги, Въведение в търговията, Основи на търговията, Маркетингови изследвания, Маркетингови изследвания в омниканална среда, Конкурентоспособност на търговския бизнес.

Като съществено постижение може да се отчете и активната работа с общността на студентско и докторантско равнище. Гл. ас. д-р Юлия Христова е била научен ръководител на докторант, участвала е в проект за подпомагане на дисертационен труд, ежегодно подпомага подготовката и участието на студенти в научната конференция „Търговия 2030“, както и осъществява научно ръководство на магистърски тези.

В връзка с преподавателската работа, гл. ас. д-р Юлия Христова има принос и по отношение на разработването и актуализирането на учебни програми и в написването на три учебника и учебни помагала.

8. Плагиатство

В представените за рецензиране публикации няма доказано по законоустановения ред плагиатство, използване на некоректни данни и/или некоректно цитиране на чужди научни трудове.

9. Въпроси, критични бележки към кандидата

Представените научни трудове не предизвикват съществени критични бележки. Те показват последователност, задълбоченост и изследователски умения на кандидата за участие в конкурса.

Препоръчвам на глас. д-р Юлия Христова да задълбочи изследванията си в темата за устойчивост и рекомерсиализация в търговията и детерминираността им от поколенческите специфики на потребителите.

10. Заключение:

Въз основа на посочените качества и цялостна оценка на научно-изследователската и учебно-преподавателската дейност, изпълнението на минималните национални и институционални изисквания и на установените научни приноси на кандидата в конкурса потвърждавам, че той отговаря на условията в Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет Варна. Кандидатът притежава необходимите научноизследователски и преподавателски качества за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Всичко това ми дава основание да дам своята **положителна оценка** и убедено препоръчам на Факултетния съвет на Стопански факултет при Икономически университет - Варна да гласува за избиране на глас. д-р Юлия Христова на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“.

20.08. 2026 година

Подпис:

доц. д-р Виолета Гълъбова

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

СТАНОВИЩЕ

от член на научно жури по обявен от Икономически университет - Варна конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“

1. **Обща информация**

Изготвил становището: доц. д-р Теодора Георгиева Филипова, катедра „Търговски бизнес“ при Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, научна специалност „Икономика и управление (търговия)“

Основание за изготвяне на становището: решение на научното жури, назначено със заповед на ректора на ИУ-Варна № РД 06-125/02.07.2026 г.

2. **Информация за конкурса** – конкурсът е обявен в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8. Икономика; научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“; Стопански факултет; катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“; обявен в Държавен вестник бр. 44/14.05.2026 г.

3. **Кандидат по конкурса** – единствен кандидат, подал документи за участие в обявения конкурс, е **гл. ас. д-р Юлия Николаевна Христова**, която отговаря на Минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионалното направление (на осн. чл. 26, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ); на количествените изисквания на ИУ-Варна (на осн. чл. 26, ал. 5 на ЗРАСРБ) и на чл. 101 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна.

Таблица 1. Точки на гл. ас. д-р Юлия Христова според МНИ

Група от показатели	МНИ	Постигнати точки от кандидата
А - Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"	50	50
В - Хабилизационен труд - монография	100	100
Г - Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" Статии и доклади, публикувани в реферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus или Web of Science). Публикувана глава от колективна монография.	200	227,5
Д - Цитирания в научни издания, монографии, колективни томове, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus или Web of Science)	50	60
ОБЩО	400	437,5

Съобразно вътрешната нормативна уредба на ИУ-Варна, кандидатът е депозирал справка за изпълнение на допълнителни показатели за конкурси, обявени след 01.01.2026 г., от която е видна следната информация:

Таблица 2. Точки на гл. ас. д-р Юлия Христова според допълнителните изисквания за заемане на АД „доцент“ в ИУ-Варна

Група	Показател	Изискван минимум	Деклариран от кандидата
Ж	Монография – самостоятелен хабилитационен труд (100 т.)	100	100
З	Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science (30/n т.)	40	-
	Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science (45/n т.)		157,5
	Цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science (15 т.)	19	285
И	Участие в национален научен или образователен проект (15 т.)	15/35	15
	Участие в международен научен или образователен проект (20 т.)		-
	Ръководство на национален научен или образователен проект (30 т.)		30
	Ръководство на международен научен или образователен проект (40 т.)		-

Анализът на таблици 1 и 2 безспорно доказва изпълнение както на МНИ, така и на допълнителните показатели на ИУ-Варна за заемане на АД „доцент“ от гл. ас. д-р Юлия Христова.

4. **Данни за кандидата** – гл. ас. д-р Юлия Христова притежава ОНС „доктор“ от 2014 г. с тема на дисертационен труд „Изследване на конкурентоспособността на предприятията за търговия с нови автомобили в България“. Прави впечатление последователността на кандидата в проучването на темата за конкурентоспособността както за придобиване на научна степен, така и за израстване в академична длъжност. Този факт свидетелства за обхватност на отделни аспекти от проблематиката.

Обучението на Юлия Христова е свързано с търговското знание. Средно образование завършва в Старопрестолна гимназия по икономика – Велико Търново със специалност „Икономика, управление и финанси на търговията“; в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ се дипломира в Икономически университет – Варна („Икономика на търговията“ и „Търговски бизнес“); доктор по икономика („Икономика и управление (търговия)“).

В професионално отношение Юлия Христова отчита дейност като хоноруван преподавател в периода 2010 г. - 2011 г., но от месец октомври 2011 г. е асистент на Основен трудов договор към катедра „Икономика и управление на търговията“. Израства в академична длъжност „главен асистент“ през 2015 г. Извършва експертна дейност като сътрудник в Център за качество на обучението от 2017 г. до 2019 г. В Университета е привлечена и като член на

Център за електронно и дистанционно обучение. Научните интереси на кандидата се свеждат до: конкурентоспособност и устойчиво развитие на търговския бизнес; трансформация на търговията в условията на дигитализация и омниканални бизнес модели; пазари на автомобили и конкурентна среда в автомобилния сектор; рекомерсиализация и кръгова икономика в търговията; потребителско поведение и устойчиво потребление; управление и развитие на търговските предприятия.

5. **Описание на научните трудове** – в конкурса гл. ас. д-р Юлия Христова участва с 24 броя публикации, разположени на 1 051 страници, в т.ч.:

Таблица 3. Количествена характеристика на публикациите на гл. ас. д-р Юлия Христова

№	Вид на научната публикация	Самостоятелна		В съавторство		Общо	
		брой	страници	брой	страници	брой	страници
1	Монография	2	465	2	34	4	499
2	Студия	3	59	1	16	4	75
3	Научна статия	3	34	1	5	4	39
4	Научен доклад	6	54	3	12	9	66
5	Учебници и учебни помагала	-	-	3	372	3	372
Общо		14	612	10	439	24	1 051

В съответствие с регламентите на чл. 101, т. 3 от ПРАС в Икономически университет – Варна, гл. ас. д-р Юлия Христова представя самостоятелен монографичен труд „Рекомерсиализацията в контекста на кръговата икономика“, публикуван в университетско издателство „Наука и икономика“, библиотека „Цани Калянджиев“, кн. 110. Ръкописът отговаря на изискванията за подобен тип изследване и е посветен на актуална проблематика. Авторът демонстрира способност да анализира теоретичен и емпиричен ресурс чрез подходящи методика и инструментариум. От приложения протокол на първичното звено става ясно, че трудът е обсъден и решението за публикуване е положително. Рецензенти са хабилитирани лица, а именно: проф. д-р Евгени Станимиров и проф. д-р Велина Казанджиева. От справката с публикации са видни още една самостоятелна монография и участие в две съвместни. Други основни публикации са три самостоятелни и една студия в съавторство; три самостоятелни и една съвместна статия; девет доклада, шест от които самостоятелни.

В структурно и съдържателно отношение всички публикации са разработени на високо академично, научно и приложно ниво. Тематиката на изследванията е подчинена на обявения конкурс и се анализират съвременни аспекти на търговията, конкурентоспособността на търговските предприятия, дигитализацията и устойчивостта на търговската дейност.

6. **Идентифициране на приносите** – кандидатът е формулирал пет приносни моменти, категоризирани, както следва:

Теоретико-методологически приноси

Принос 1. Обогатени и доразвити са теоретичните и методологични постановки за конкурентоспособността в търговията чрез синтез на пазарно-базирания, ресурсно-базирания и динамичния подход, като е изведена нейната органична обвързаност с устойчивостта в условията на дигитализация и трансформираща се конкурентна среда.

Доказателство за този приносен момент са публикации, като: издадена книга на базата на защитена докторска дисертация; публикации в „Икономически изследвания“ и други специализирани издания.

Принос 2. Разширена е концепцията за рекомерсиализацията като самостоятелен икономически феномен и стратегически инструмент на кръговата икономика, като в теоретичен план е прецизирано нейното икономическо, екологично и социално значение за повишаване на ресурсната ефективност, удължаване на жизнения цикъл на стоките и формиране на устойчиви модели на потребление.

Приносът на кандидата основно се съдържа в издадената монография за участие в конкурса като хабилитационен труд. Освен това, са публикувани резултати от изследването в специализирани научни издания.

Принос 3. Адаптирана и емпирично валидирана е авторова методология за изследване на вторичния стоков пазар и потребителските нагласи към устойчивата търговия, която интегрира икономически и поведенчески детерминанти и позволява идентифициране на факторите, формиращи търсенето и развитието на търговията със стоки втора употреба в национален и европейски контекст.

За да достигне до този приносен момент кандидатът реализира публикации, като: монографичен труд, студия и статия.

Научно-приложни приноси

Принос 4. Извършено е емпирично изследване на конкурентоспособността и нейните ключови детерминанти както общо на търговията като икономическа дейност, така и в частност на пазара на нови автомобили и животозастрахователни продукти в България и ЕС, като са изведени конкретни насоки и инструменти за генериране на конкурентни предимства

Приемам този приносен момент, защото той произтича от проведени редица изследвания, започнали от придобиване на ОНС „доктор“ и продължили през следващите години на академично израстване.

Принос 5. Емпирично са изследвани и валидирани потребителските нагласи към покупката на стоки втора употреба и е приложен инструментариум за анализ на вторичния пазар, като е изведена ролята на икономически,

екологични и социални фактори за развитието на рекомерсиализацията като механизъм за удължаване на жизнения цикъл на продуктите и формиране на устойчиви модели на потребление в България и страните от ЕС.

Валидирането на посочените изследователски търсения и доказването на тези е постигнато чрез публикации, като: хабилитационен труд, студия и статия с необходимата задълбоченост на проучване.

Приемам така формулираните приноси моменти, които обогатяват както теорията, така и практиката по изследваните от кандидата проблеми.

Цитиранията на кандидата възлизат на 60 точки, които според минималните национални изисквания са достатъчни (при необходими 50 т.). Позоваванията са надлежно оформени и свидетелстват за проявен интерес от други изследователи към авторските проучвания.

7. Участие в научни проекти и научни форуми – гл. ас. д-р Юлия Христова участва в един и е ръководител на един проект, които ѝ осигуряват 45 точки, според методиката за оценяване на кандидата. Те са с тематична насоченост към научната специалност, по която е обявен конкурсът. Публикации по избраната тема се установяват от справката, а именно: изследвания, свързани с влиянието на дигитализацията върху развитието на търговията; значение на търговията с животозастрахователни продукти. Посочените научни форуми са престижни и са подходяща основа за дисеминиране на резултати от проучвания.

Кандидатът в конкурса е привличан за изпълнение на експертна дейност в ИУ-Варна. Отчитат се участия в комисии за разработване на доклади за акредитация; дейности по Системата за управление на качеството; в държавни изпитни комисии в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“; в Съвет за електронно и дистанционно обучение към Център за електронно и дистанционно обучение; академично наставничество по проект и др.

Отчетени са публикации, в световните бази данни (Scopus и Web of Science) – самостоятелни и съвместни, които осигуряват над необходимия брой точки.

8. Преподавателска работа – гл. ас. д-р Юлия Христова представя справка, изготвена от отдел „Учебна дейност и студенти“, от която са видни часовете аудиторна заетост. През последните години тя е както титуляр на дисциплини в лекционни курсове, така и ръководител на семинарни занятия. Участва в разработването на учебни програми по водени от нея дисциплини. Всички те са свързани с търговска тематика и отговарят на профила на конкурса, част от които са: „Основи на търговията“, „Конкуренция и конкурентоспособност“, „Управление на продажбите“, „Търговия с услуги“ и

др. Ръководител е на задължителното практическо обучение на студентите след 3 курс от спец. „Икономика и търговия“ от 2014 до момента. В помощ на подготовката на студентите участва в разработването на учебници (в съавторство) с определен брой глави и с общ обем 372 страници. Съдържанието на ресурсите е свързано с дисциплини „Основи на търговския бизнес“ (две различни издания и различен авторски колектив) и „Конкуренция и конкурентоспособност“.

Кандидатът отчита ръководство на редовен докторант, отчислен с право на защита; участие в учредяване на студентски клуб „Търговия“; тюторство на студенти; ръководство на дипломни работи; инициативност при организиране на студентски тренинги с представители от практиката. Всичко това свидетелства за активна катедрена дейност и ангажираност към работата на първичното звено.

9. **Плагиатство** – не са ми известни данни за плагиатство от кандидата гл. ас. д-р Юлия Христова. Считаю, че тя коректно използва литературните източници и се позовава на тях по установения начин за цитиране.

10. **Въпроси, критични бележки** към кандидата – нямам бележки към кандидата за академична длъжност „доцент“. Препоръката ми е да продължава с упоритост да изследва актуални за нашето съвремие научни и приложни теми, да популяризира резултатите в световни бази данни и да изразва в академично и професионално отношение.

11. **Заключение** – като имам предвид предоставените документи за изготвяне на становище, мога да заключа, че мнението ми е изцяло положително. Кандидатът изпълнява изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ съгласно националните разпоредби в Закона за развитието на академичния състав в Република България и изискванията на вътрешния правилник на Икономически университет – Варна. С убеденост ще гласувам с „ДА“ за заемане на академичната длъжност „доцент“ от гл. ас. д-р **Юлия Николаевна Христова** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, Научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“.

20.08.2026 г.

Изготвил становище:
(доц. д-р Теодора Филипова)

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

СТАНОВИЩЕ

Вх. № 7220-1494/21.08.2026

От: **доц. д-р Борислав Атанасов Атанасов**, Научна специалност „Икономика и управление (цени и ценообразуване, потребителско поведение)“ в УНСС – София

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност **„доцент“** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“ в Икономически университет - Варна

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен в ДВ бр. 44/14.05.2026 г. за нуждите на катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ при „Стопански факултет“ на Икономически университет – Варна. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № РД 06-125/02.07.2026 г. на Ректора на Икономически университет – Варна. Основание за изготвяне на настоящото становище е решение на научното жури от заседанието му на 17.07.2026 г.

2. Информация за кандидатите в конкурса

В обявения конкурс участва единствен кандидат гл. ас. д-р Юлия Николаевна Христова, преподавател в катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ в ИУ – Варна. Юлия Христова е родена през 1985. Завършва средното си образование по специалност „Икономика, управление и финанси на търговията“ през 2004 г. в Старопрестолна гимназия по икономика в гр. Велико Търново. През 2008 г. завършва бакалавърска степен в специалност „Икономика на търговията“ в ИУ – Варна, а през 2009 г. – магистърска степен в специалност „Търговски бизнес“ в ИУ – Варна. През 2014 г. придобива ОНС „доктор“ чрез защита на дисертационен труд на тема: „Изследване на конкурентоспособността на предприятията за търговия с нови автомобили в България“. Последователността при завършването на отделните образователни степени и придобитата ОНС „доктор“ говорят за интереса на гл. ас. д-р Юлия Христова към търговската наука и практика. В периода 25.02.2010 – 31.05.2011 г. е привлечена като хоноруван асистент в катедра „Икономика и управление на търговията“ при ИУ - Варна. От октомври 2011 г. е редовен асистент, а от април 2015 г. е главен асистент в катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ при ИУ - Варна.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

От представената Справка-декларация за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. „Социални, стопански и парни науки“, съгласно чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ е видно, че гл. ас. д-р Юлия Христова **изпълнява минималните национални изисквания** за заемане на академичната длъжност „доцент“. Видно от представената Справка – декларация за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ИУ – Варна на основание чл. 26, ал. 5 на ЗРАСРБ, гл. ас. д-р Юлия Христова **отговаря на изискванията** в чл. 101 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна.

В обявения конкурс гл. ас. д-р Юлия Христова участва с **24 научни публикации (самостоятелно и в съавторство), които не повтарят публикациите за придобиване на ОНС „доктор“**. Въз основа на представения доказателствен материал за научните трудове на кандидата може да се направи следното обобщение, представляващо обща рекапитулация на публикациите по отделни видове и групи както следва:

- **Монографии – 4**, от които 2 самостоятелни и 2 в съавторство;
- **Студии – 4**, от които 3 самостоятелни и 1 в съавторство. **Общо 3 от студиите - 2** от самостоятелните и едната в съавторство **са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus);**
- **Научни статии – 4**, от които 3 самостоятелни и 1 в съавторство;
- **Научни доклади** публикувани в сборници от научни конференции с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – **9**, от които 6 самостоятелни и 3 в съавторство;
- **Учебници и учебни помагала – 3**, всички в съавторство.

Справката за откритите цитирания на научните публикации на гл. ас. д-р Юлия Христова впечатлява с броя на цитиранията в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus) – 19 цитирания, както и 3 цитата, установени в монографии и колективни томове с научно рецензиране.

Съгласно Националните минимални изисквания, според ЗРАСРБ (чл.26) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.1), кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионални направления в научна област 3. Социални, стопански и правни науки трябва да имат минимум 400 точки. Изпълнението от страна на гл. ас. д-р Юлия Христова минимални национални изисквания е както следва:

- Показатели от група „А“ - **Защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ 50 т. при изискуеми 50 т. ;**

- Показатели от група „Б“ - Публикувана самостоятелна монография (хабилитационен труд) 100 т. при изискуеми 100 т. ;
- Показатели от група „Г“ 227,5 т. при изискуеми 200 т. ;
- Показатели от група „Д“ (цитирания) 60 т. при изискуеми 50 т.

Общият брой е 437,5 точки при изискуеми 400 т.

Изпълнението на допълнителните изисквания на ИУ – Варна се установява от представената Справка-декларация съгласно ЗРАСРБ (чл.26, ал.5) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.2-3). Изпълнението от страна на гл. ас. д-р Юлия Христова допълнителни изисквания на ИУ – Варна е както следва:

- Общо за група „Ж“ 100 т. при изискуеми 100 т. ;
- Общо за група „З“ 442,5 т. при изискуеми 55 т. ;
- Общо за група „И“ 45 т. при изискуеми 15 т.

Общият брой е 587,5 точки при изискуеми 170 т.

Общо по двете групи изисквания - група I и група II са отчетени 1025 точки.

4. Обща характеристика и приноси на представените научни трудове

За участие в настоящия конкурс гл. ас. д-р Юлия Христова е представила отпечатан хабилитационен монографичен труд **„Рекомерсиализацията в контекста на кръговата икономика“**, изд. „Наука и икономика“, ИУ-Варна, 2025, ISBN 978-954-21-1213-6. Изложението е структурирано във въведение, пет глави и заключение. Хабилитационният труд е посветен на актуален и значим проблем и представлява оригинално научно изследване с важно практическо значение. **Трудът притежава редица достойнства и се отличава с множество научни и научно-приложни приноси:**

- Монографичното изследване е посветено на анализа и систематизацията на кръговата икономика, рекомерсиализацията и детерминантите на потребителското намерение за покупка на стоки втора употреба;
- Предложена е иновативна методика и е извършен сравнителен анализ на търговията със стоки втора употреба по страни от ЕС;
- Разработен е оригинален авторов модел, чрез който се изследва потребителското поведение при покупка на стоки втора употреба;
- Очертани са основни проблеми и са изведени предизвикателства и перспективи за развитие на рекомерсиализацията в контекста на търговията със стоки втора употреба.

По отношение на останалите публикации, представени за участие в конкурса, могат да се изведат следните научни и научно-приложни приноси:

- Обогатени и доразвити са теоретичните и методологични постановки за конкурентоспособността в търговията чрез синтез на пазарно-базирания, ресурсно-базирания и динамичния подход, като е изведена нейната органична

обвързаност с устойчивостта в условията на дигитализация и трансформираща се конкурентна среда;

- Емпирично са изследвани конкурентоспособността и нейните ключови детерминанти (както общо за търговията като икономическа дейност, така и в частност на пазара на нови автомобили и животозастрахователни продукти в България и ЕС), като са открити насоки и инструменти за постигане на конкурентни предимства;
- Акцентира се върху икономически, екологични и социални фактори за развитието на рекомерсиализацията, както и върху възможности за удължаване на жизнения цикъл на продуктите и формиране на устойчиви модели на потребление в България и страните от ЕС.

Гл. ас. д-р Юлия Христова демонстрира коректно позоваване и използване на чужди научни трудове. В научните трудове на кандидата няма доказано по законоустановения ред плагиатство.

5. Участие в научни проекти и научни форуми

Гл. ас. д-р Юлия Христова активно участва в научни и образователни проекти.

Член е на колектив за научни-приложни изследвания на тема „Влияние на дигитализацията на търговията върху икономическото развитие на България и регионите“, 2018-2020.

Ръководител е на научен колектив по изследване на „Ефекти от потребителското позициониране на предприятията за търговия с животозастрахователни продукти в България, 2018-2019“. **Участва като академичен наставник** в практическо обучение по проект „Студентски практики“. **Член е на организационен комитет** на Международна научна конференция „Търговия 4.0 – наука, практика и образование“, както и на Международна научна конференция „Търговия 5.0 – дигитализация и/или хуманизация“.

6. Учебно-преподавателска работа

Кандидатът в конкурса има богат преподавателски опит. Гл. ас. д-р Юлия Христова е изнасяла лекции (самостоятелно и в екип) и както и е водила упражнения:

- **в бакалавърска степен** по дисциплините: „Търговски мениджмънт“, „Финансов мениджмънт в търговията“, „Управление на продажбите“, „Въведение в търговията“, „Конкуренция и конкурентоспособност“;
- **в магистърска степен** по дисциплините „Маркетингови изследвания в омниканална среда“ и „Конкурентоспособност на търговския бизнес“.

Съавтор е на учебника „Основи на търговския бизнес“ (2017), а също и на учебните помагала „Основи на търговския бизнес“ (2023) и „Конкуренция и конкурентоспособност“ (2016).

Наред с това е и ръководител на задължителното практическо обучение на студентите след 3 курс на обучение. Справката за учебната натовареност в бакалавърска степен за уч. 2021/2022 г. отчита обща аудиторна натовареност от 330 уч.ч. (лекции и упражнения), а за уч. 2025/2026 г. са отчетени 369 уч.ч. (лекции и упражнения). По отношение на учебната натовареност в магистърска степен за уч. 2021/2022 г. отчита обща аудиторна натовареност от 30 уч.ч. (лекции и упражнения), а за уч. 2025/2026 г. са отчетени 18 уч.ч. (лекции и упражнения).

Гл. ас. д-р Юлия Христова, е съавтор на следните учебни програми „Основи на търговията“, „Конкуренция и конкурентоспособност“, „Управление на продажбите“, „Търговия с услуги“, „Конкурентоспособност на търговския бизнес“, „Маркетингови изследвания в омниканална среда“, „Омниканален търговски бизнес“, „Инвестиционен и финансов мениджмънт“.

Гл. ас. д-р Юлия Христова е осъществила научно ръководство на 1 редовен докторант, дипломен ръководител на 22 дипломанти и рецензент на 20 дипломни работи. Тютор на студенти в бакалавърска и магистърска степен на обучение. Участва в учредяването на студентски клуб „Търговия“ към катедра „Икономика и управление на търговията“ и активно съдейства на студентите за Студентска научна конференция „Търговия 2020“ и „Търговия 2030“. Регулярно организира срещи и публични лекции с представители на практиката за студентите от различни форми на обучение в специалности „Икономика и търговия“ и „Омниканален търговски бизнес“.

7. Въпроси, критични бележки - към кандидата нямам конкретни критични бележки.

8. Заключение

Гореизложеното ми дава основание да направя следния извод: **гл. ас. д-р Юлия Николаевна Христова отговаря на всички общи и специфични изисквания** (залегнали в Закона за развитие на академичния състав в Република България; Правилника за приложението на този закон; Правилника за развитие на академичния състав в ИУ - Варна) за заемане на академичната длъжност **ДОЦЕНТ** по ПН 3.8 Икономика, научна специалност **ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ** (конкурентоспособност и устойчивост на търговията). Имам достатъчно основания да подкрепя решение гл. ас. д-р Юлия Христова да бъде избрана за заемане на академичната длъжност **ДОЦЕНТ**, за което аз ще гласувам **положително**.

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

20.08.2026 г.

доц. д-р Борислав Атанасов

Вх. №

PA20-1556/28.08.2026г. С Т А Н О В И Щ Е

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“, обявен в ДВ бр. 44/14.05.2026 г.

1. Обща информация

- Изготвил становището: *доц. д-р Денка Йорданова Златева*, преподавател в катедра „Стокознание“, доцент в професионално направление 3.8 Икономика

- Основание за изготвяне на становището. Становището е изготвено въз основа на заповед на ректора на ИУ-Варна № РД 06-125/02.07.2026 г. и решение на първото заседание на Научното жури, проведено на 17.07.2026 г.

2. Информация за конкурса. Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висшето образование 3 Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“ е обявен за нуждите на катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ в Стопански факултет при ИУ-Варна. Обявата за конкурса е обнародвана в ДВ бр. 44/14.05.2026 г.

3. Кандидат по конкурса. Единствен кандидат по обявения конкурс е гл. ас. д-р Юлия Николаевна Христова, преподавател в катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ при ИУ-Варна от 2011 година.

Кандидатът изпълнява минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в областта на висшето образование и в професионалното направление, в които е обявен конкурсът.

Освен това кандидатът изпълнява (дори значително надхвърля) допълнителните количествени изисквания на ИУ-Варна по чл. 26, ал. 5 на ЗРАСРБ.

Кандидатът отговаря на всички изисквания в чл. 101 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна.

4. Дани за кандидата. Кандидатът по обявения конкурс Юлия Николаевна Христова завършва специалност „Икономика на търговията“ в ИУ-Варна през 2008 г. и придобива ОКС „бакалавър“, а през следващата година придобива ОКС „магистър“, завършвайки специалност „Търговски бизнес“. От 2011 г. заема академична длъжност „асистент“ в катедра „Икономика и управление на търговията“, а през 2014 г. придобива ОНС „доктор“ след защита на дисертационен труд на тема „Изследване на конкурентоспособността на предприятията за търговия с нови автомобили в България“.

Научните интереси на кандидата са в областта на обявения конкурс и са свързани с конкурентоспособност и устойчиво развитие на търговския бизнес; трансформация на

търговията в условията на дигитализация и омниканални бизнес модели; пазари на автомобили и конкурентна среда в автомобилния сектор; рекомерсиализация и кръгова икономика в търговията; потребителско поведение и устойчиво потребление; управление и развитие на търговските предприятия.

Юлия Христова е била сътрудник към ЦКО при ИУ-Варна в периода 2017 – 2019 г., членува в секция „Икономически науки“ на Съюза на учените във Варна, а също и в НТД „Икономика и управление на търговията“, ИУ-Варна към ИТС – Варна. Участвала е в различни специализации и обучения, в резултат на което е придобила допълнителни професионални квалификации.

5. Описание на научните трудове. В конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Юлия Христова участва с научна продукция, която обхваща 24 заглавия, в това число:

- Самостоятелен монографичен труд (в обем 280 стр.) със заглавие „Рекомерсиализацията в контекста на кръговата икономика“, издаден през 2025 г. Монографията изследва рекомерсиализацията като стратегически компонент на кръговата икономика и като самостоятелна търговска дейност с нарастващо значение за устойчивото развитие. В условията на задълбочаваща се екологична, ресурсна и социална криза, обусловена от доминиращия линейен модел „извличане – произвеждане – използване – изхвърляне“, авторът аргументира необходимостта от преминаване към икономическа система, основана на удължаване жизнения цикъл на продуктите, повторна употреба, намаляване на отпадъците и по-ефективно използване на ресурсите.

Монографичният труд изцяло удовлетворява изискванията на чл. 112 (2) от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна.

- Самостоятелна монография на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ (в обем 185 стр.) със заглавие „Конкурентоспособност на предприятията за търговия с нови автомобили в България“, издаден през 2025 г. В изследването се анализира конкурентната структура на автомобилния пазар в България, включително влиянието на пазарните сили, стратегическите групи и позиционирането на водещите предприятия. Чрез прилагане на количествени и качествени методи, включително анкетни проучвания сред потребители и мениджъри, се оценяват конкурентните позиции на фирмите и се идентифицират устойчивите източници на конкурентни предимства;

- Две участия в колективни монографии;
- Четири студии, в това число 3 самостоятелни и 1 в съавторство;
- Четири статии, от които 3 самостоятелни и 1 в съавторство;
- Девет доклада, в това число 6 самостоятелни и 3 в съавторство;
- Участие в един учебник и 2 учебни помагала.

В съдържателен аспект публикациите на гл. ас. д-р Юлия Христова са посветени на актуални икономически проблеми, които напълно съответстват на научната специалност на конкурса. Основната част от научната продукция е свързана с изследване на конкурентоспособността и устойчивото развитие на търговския бизнес, с влияние на дигиталните технологии върху конкурентната структура на търговията, с тенденциите и

предизвикателствата пред пазара на стоки втора употреба, с перспективите за развитие на конкурентоспособността на автомобилния сектор в България. Публикациите на кандидата се отличават със задълбоченост, компетентност и аналитичност. Прави впечатление, че преобладаващата част от тях (като брой) са самостоятелни, което показва умението на кандидата да идентифицира проблеми и да провежда самостоятелни научни изследвания по тях, като в същото време доказва самостоятелността на научните постижения и приносите на кандидата.

Четири от публикациите (16,6%), с които кандидатът участва в конкурса, са в издания, индексирани в Scopus или Web of Science.

Видно от приложените документи, кандидатът отговаря на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.8 Икономика: декларира по показателите от група А изискуемите точки за защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"; по показателите от група В – 100 точки от публикуван самостоятелен монографичен труд; по показателите от група Г са декларирани 227,5 точки (при изискуеми 200), а по показателите от група Д кандидатът декларира 60 точки (при изискуеми 50).

Кандидатът отговаря и на допълнителните количествени изисквания на ИУ-Варна на основание чл. 26, ал. 5 на ЗРАСРБ.

6. Идентифициране на приносите в научноизследователската работа на кандидата. Публикациите на кандидата съдържат приноси с различна степен на значимост за науката и бизнес-практиката, които могат да се обособят в две основни направления, а именно:

- ***Приноси с теоретико-методологичен характер:***

Кандидатът има принос за теоретико-методологичното обогатяване и доразвиване на концепцията за конкурентоспособност в търговския сектор, основано на синтез между пазарно-ориентирания, ресурсно-базирания и динамичния подход. В част от публикациите научно е аргументирана взаимната обвързаност между конкурентоспособността и устойчивото развитие на търговските структури в контекста на дигитална трансформация и динамично изменяща се конкурентна среда.

Друг важен авторов принос е разширяването на концепцията за рекомерсиализацията като самостоятелен стратегически инструмент на кръговата икономика, като в теоретичен план е прецизирано триизмерното ѝ значение - икономическо, екологично и социално, за оптимизиране на ресурсната ефективност, удължаване на жизнения цикъл на стоките и формиране на устойчиви модели на потребление

Разработена от автора, адаптирана и емпирично тествана е методология за изследване на вторичния стоков пазар и потребителските нагласи към устойчива търговия, която интегрира икономически и поведенчески детерминанти и позволява да се идентифицират основните фактори, формиращи търсенето и развитието на търговията със стоки втора употреба в национален и европейски контекст.

- ***Приноси с научно-приложен характер:***

Проведено е емпирично изследване на конкурентоспособността и нейните ключови детерминанти, както общо на търговията като икономическа дейност, така и в частност на пазара на нови автомобили и животозастрахователни продукти в България и ЕС. Резултатите от изследването служат за извеждането на конкретни мерки и инструменти за изграждане на конкурентни предимства.

Емпирично са изследвани и валидирани потребителските нагласи към покупката на стоки втора употреба и с приложен инструментариум за анализ на вторичния пазар. Изведена е ролята на икономически, екологични и социални фактори за развитието на рекомерсиализацията като механизъм за удължаване на жизнения цикъл на продуктите и формиране на устойчиви модели на потребление в България и страните от ЕС.

В обобщение може да се посочи, че научните резултати на кандидата допринасят за развитието на изследванията в областта на конкурентоспособността и устойчивото развитие на търговския бизнес; трансформацията на търговията в условията на дигитализация; рекомерсиализацията и кръговата икономика в търговията; потребителско поведение и устойчивото потребление, като същевременно предлагат решения с практическа приложимост.

Оценка на цитиранията на кандидата. В приложената справка за откритите цитирания са посочени 22 цитата на 3 публикации на автора, като 19 от цитиранията са в издания, индексирани в Scopus. Това показва, че научните публикации на автора и постигнатите резултати са разпознаваеми сред научната общност. Всички цитирани публикации са самостоятелни. Към момента гл. ас. д-р Юлия Христова има h-index 3 в Google scholar.

При необходими 50 точки съгласно минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.8 Икономика кандидатът отчита 60 точки.

7. Участие в научни проекти и научни форуми. Гл. ас. д-р Юлия Христова отчита участие в 3 проекта: едно участие като член на екипа на проект за научно-приложни изследвания, едно участие като ръководител на проект за подпомагане на разработването на емпиричната част на докторска дисертация и едно участие в проект за финансиране на научна проява, организирана от катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“. Всички проекти са приключили успешно и са на теми, които съответстват на научната специалност на обявения конкурс.

Кандидатът за участие в конкурса е член на организационните комитети на Международна научна конференция по случай 65 години от основаването на катедра „Икономика и управление на търговията“ и 70 години от създаването на специалност „Икономика и търговия“, проведена през 2018 г. и на Международна научна конференция, посветена на 70 години от създаването на катедра „Икономика и управление на търговията и услугите“ и 75 години от началото на обучението в специалност „Икономика и търговия“, проведена през 2023 г.

За активното участие на гл. ас. д-р Юлия Христова в научни форуми свидетелстват и представените в списъка с публикациите доклади (9 бр.).

8. Преподавателска работа. Гл. ас. д-р Юлия Христова има над 15 години преподавателски опит в Икономически университет – Варна (като хоноруван асистент и преподавател на основен трудов договор, заемал академичните длъжности асистент и главен асистент). Тя води лекции и упражнения на студентите в двете образователно-квалификационни степени (бакалавър и магистър), както в редовна, така и в дистанционна форма на обучение. Преподаваните от нея дисциплини включват: „Основи на търговията“, „Икономика на предприятието“, „Конкуренция и конкурентоспособност“, „Управление на продажбите“, „Конкурентоспособност на търговския бизнес“, „Въведение в търговията“, „Търговия с услуги“, „Маркетингови изследвания в омниканална среда“, „Инвестиционен и финансов мениджмънт“, „Търговски мениджмънт“, „Управление на продажбите и реклама“. Освен това води лекции и упражнения по дисциплината „Спецсеминар“ и е ръководител на задължителното практическо обучение на студентите от специалност „Икономика и търговия“. Съгласно приложените справки за двете академични години (2021/22 и 2025/26) са изпълнени общо 699 часа в ОКС „бакалавър“ (181 часа лекции и 518 часа упражнения) и 48 часа в ОКС „магистър“ (21 часа лекции и 27 часа упражнения).

Участвала е в разработването на учебни програми по 7 дисциплини, включени в учебните планове на студентите от специалности „Икономика и търговия“ и „Бизнес икономика“ в ОКС „бакалавър“, както и „Глобален търговски бизнес“ и „Омниканален търговски бизнес“ в ОКС „магистър“. Участвала е като съавтор в написването на един учебник и две учебни помагала. Била е академичен наставник по проект Студентски практики - фаза 1 по ОП BG05M20P001-2.002-0001 "Наука и образование за интелигентен растеж" 2014-2020 през 2016 и 2018 година, ръководила е и е рецензирала значителен брой дипломни работи. Това показва устойчиво ангажиране с развитието на учебния процес в катедрата.

Особено позитивно е, че гл. ас. д-р Юлия Христова полага усилия да ангажира интереса на студентите, като свързва теорията с практиката чрез реални примери и актуални казуси, чрез организирането на срещи с гост-лектори и специалисти от практиката, които предоставят ценен поглед върху реалната работна среда и правят придобитите знания по-полезни за обучаемите.

Била е научен ръководител на един редовен докторант, зачислен в докторантура на 01.09.2016 г., за периода, в който чл. 9 (3) от ЗРАСРБ допускаше научното ръководство на докторанти да се възлага на лице, притежаващо степента "доктор", с доказани научни постижения или практически опит.

Високо оценявам факта, че през годините гл. ас. д-р Юлия Христова работи за повишаване на собствените си компетенции и квалификация, доказателство за което е участието ѝ в 6 различни специализации и обучения.

9. Плагиатство. Запознаването с представените за участие в конкурса публикации дава основание да се твърди, че към момента на изготвяне на настоящото становище няма открити доказателства за плагиатство, няма установени сигнали за нарушаване на авторските права на други изследователи или некоректно позоваване на чужди научни трудове.

10. Въпроси, критични бележки към кандидата. Нямам критични бележки към кандидата, но си позволявам да отправя следните препоръки:

- Да насочи усилията си към разработване на самостоятелни учебници и учебни помагала по дисциплините, които преподава;
- С цел широко популяризиране на резултатите от научно-изследователската си работа да продължи да публикува в издания, реферирани и индексирани в световни бази данни (като Scopus и Web of Science).

11. Заключение. Въз основа на оценката на научната продукция, теоретико-методологичните и научно приложните приноси, представените данни за цитиранията и преподавателската работа считам, че гл. ас. д-р Юлия Христова изпълнява както минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“, така и количествените изисквания за заемане на тази академична длъжност в ИУ – Варна на основание чл. 26, ал. 5 на ЗРАСРБ.

Всичко това ми дава основание да изразя своята **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** за кандидата и с увереност да предложа на членовете на научното жури да подкрепят заемането на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (конкурентоспособност и устойчивост на търговията)“ от гл. ас. д-р Юлия Николаевна Христова.

28.08.2026 г.
гр. Варна

Изготвил становището:
(доц. д-р Денка Златева)

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679